

Передмова			3
Розділ 1			
ЕКОНОМІКА ТА ЇЇ ПІЗНАННЯ			4
1.1. Економіка, її функції та структурні елементи	4	1.2. Економічна теорія як наука	12
Чинники виробництва	5	1.3. Предмет економічної науки	14
Структурні елементи виробничих відносин	7	1.4. Методи пізнання економіки	16
Продукт і стадії його руху	8	1.5. Функції економічної теорії	19
Структура суспільного виробництва	10	<i>Проблемні завдання</i>	20
		<i>Контрольні завдання</i>	21
Розділ 2			
ЕКОНОМІЧНІ ЗАКОНИ І КАТЕГОРІЇ			23
2.1. Сутність економічних законів	23	2.4. Економічні категорії	27
2.2. Пізнання економічних законів	25	<i>Проблемні завдання</i>	28
2.3. Використання економічних законів	26	<i>Контрольні завдання</i>	29
Розділ 3			
РУШІЙНІ СИЛИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ			30
3.1. Поняття «рушійна сила»	30	3.6. Конкуренція як рушійна сила розвитку економіки	36
3.2. Закон зростання потреб	31	3.7. Економічні інтереси у системі рушійних сил	38
3.3. Закон зростання продуктивності праці	33	<i>Проблемні завдання</i>	38
3.4. Закон економії часу	33	<i>Контрольні завдання</i>	40
3.5. Рушійні сили розвитку товарного обміну	35		

Розділ 4**ЕКОНОМІЧНІ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА 41**

4.1. Структурні елементи економічної системи	41	4.3. Класифікація економічних систем	47
4.2. Власність в економічній системі	42	<i>Проблемні завдання</i>	51
		<i>Контрольні завдання</i>	51

Розділ 5**ТОВАРНЕ ВИРОБНИЦТВО. ТОВАР І ГРОШІ 52**

5.1. Форми господарювання. Натуральне виробництво	52	5.5. Теорія трудової вартості	61
5.2. Товарне виробництво	53	5.6. Теорія граничної корисності	62
5.3. Товар, його сутність і властивості	57	5.7. Теорія попиту і пропозиції	63
5.4. Двоїтий характер праці, втіленої у товарі	60	5.8. Закон вартості та його функції	64
		5.9. Гроші	67
		<i>Проблемні завдання</i>	71
		<i>Контрольні завдання</i>	72

Розділ 6**РИНОК В ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ СУСПІЛЬСТВА 73**

6.1. Сутність ринку, його функції та умови формування	73	Класифікація ринків за адміністративно-територіальною ознакою	82
Ефективний ринок	75	6.3. Ринкова інфраструктура	83
Функції ринку	76	Товарна біржа	83
Умови формування ринку	77	Фондова біржа	88
6.2. Структура ринку	78	Основні види біржових операцій	90
Класифікація ринків за економічним призначенням об'єктів ринкових відносин	78	6.4. Моделі ринкової економіки	92
Класифікація ринків за ступенем зрілості ринкових відносин	81	6.5. Особливості становлення ринкових відносин в Україні	94
Класифікація ринків відповідно до чинного законодавства	82	Ринкова модель для України	95
		<i>Проблемні завдання</i>	98
		<i>Контрольні завдання</i>	98

Розділ 7**ОСНОВИ РИНКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ 99**

7.1. Основні елементи ринкового регулювання	99	7.7. Крива пропозиції. Еластичність пропозиції	104
7.2. Ринкова ціна	100	7.8. Закон співвідношення попиту і пропозиції	105
7.3. Попит і закон попиту	100	7.9. Рівновага. Рівноважна ціна	106
7.4. Крива попиту	102	7.10. Споживча поведінка. Крива байдужості	107
7.5. Еластичність попиту та її типи	102	<i>Проблемні завдання</i>	108
7.6. Пропозиція і закон пропозиції	103	<i>Контрольні завдання</i>	109

Розділ 8**ПІДПРИЄМНИЦТВО І ПІДПРИЄМСТВО (ФІРМА) 110**

8.1. Сутність підприємництва та умови його існування	110	Відповідальність підприємця	117
Функції та умови існування підприємництва	112	8.4. Сутність і умови функціонування підприємства (фірми)	119
8.2. Організація підприємницької діяльності	114	Умови функціонування підприємства	120
8.3. Права, обов'язки і відповідальність підприємця	116	8.5. Види підприємств	120
Права підприємця	116	8.6. Капітал як матеріальна основа підприємницької діяльності	125
Обов'язки підприємця	117	<i>Проблемні завдання</i>	128
		<i>Контрольні завдання</i>	129

Розділ 9**ФОНДИ ПІДПРИЄМСТВА 130**

9.1. Фонди підприємства	130	9.4. Оборотні засоби підприємств	135
9.2. Основні фонди	130	Показники і шляхи прискорення оборотності оборотних засобів	136
Зношування основних фондів	131	Стадії кругообороту фондів	137
Амортизація основних фондів	133	9.5. Оборот фондів	138
Показники ефективності використання основних фондів	133	Час обороту та його складові	139
9.3. Оборотні виробничі фонди	134	<i>Проблемні завдання</i>	140
Показники використання виробничих фондів	134	<i>Контрольні завдання</i>	141

Розділ 10**ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА. ПРИБУТОК 142**

10.1. Витрати виробництва, суспільства і підприємства	142	Види собівартості	147
Структура вартості продукції	142	Шляхи зниження собівартості продукції	147
Внутрішні і зовнішні витрати підприємства	142	10.4. Прибуток: сутність і види	149
Постійні і змінні витрати підприємства	144	Засновницький прибуток	150
Граничні витрати підприємств	145	Розподіл прибутку	151
10.2. Закон спадної віддачі	145	10.5. Рентабельність продукції	152
10.3. Структура собівартості	147	Рентабельність підприємства (виробництва)	152
		<i>Проблемні завдання</i>	152
		<i>Контрольні завдання</i>	153

Розділ 11**ЦІНА І ЦІНОУТВОРЕННЯ 155**

11.1. Визначення ціни	155	11.4. Формування цін за різних видів конкуренції	157
11.2. Чинники, які впливають на ціну	156	11.5. Види цін	158
11.3. Функції ціни	156	11.6. Пільгові ціни	160

11.7. Методи ціноутворення	161	11.10. Етапи формування ціни	164
11.8. Цінова дискримінація	162	<i>Проблемні завдання</i>	165
11.9. Вплив держави на ціноутворення	163	<i>Контрольні завдання</i>	166

Розділ 12

МАКРОЕКОНОМІКА І ПОКАЗНИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРОДУКТУ 167

12.1. Сутність макроекономіки	167	12.4. Перспективні структурні зміни у національному багатстві України	173
12.2. Обчислення національного продукту	168	<i>Проблемні завдання</i>	175
12.3. Сутність і структура національного багатства	171	<i>Контрольні завдання</i>	175

Розділ 13

ВІДТВОРЕННЯ В УМОВАХ РИНКУ 177

13.1. Сутність і види відтворення залежно від рівня економіки	177	13.4. Економічний закон нагромадження	182
Особливості розширеного відтворення в умовах ринкової економіки	177	Співвідношення між капітальними вкладеннями і нагромадженнями	183
13.2. Сутність і форми інтенсивного відтворення	179	13.5. Пріоритетні напрями розвитку економіки	183
13.3. Виробниче нагромадження	180	Зростання ролі соціальної сфери	183
Ефективність нагромадження і капітальних вкладень	180	<i>Проблемні завдання</i>	185
		<i>Контрольні завдання</i>	186

Розділ 14

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ 187

14.1. Сутність аграрних відносин	187	14.5. Форми господарювання в сільському господарстві	190
Земля як основний засіб сільсько-господарського виробництва	187	14.6. Агропромислова інтеграція	190
14.2. Економічна оцінка землі	188	14.7. Земельна рента	191
14.3. Особливості виробничих фондів у сільському господарстві	188	14.8. Шляхи піднесення сільського господарства в Україні	193
14.4. Особливості конкуренції у сільському господарстві	189	<i>Проблемні завдання</i>	194
		<i>Контрольні завдання</i>	195

Розділ 15

ДОХОДИ, ЇХНІ ДЖЕРЕЛА ТА РОЗПОДІЛ 197

15.1. Доходи споживчого призначення як економічна категорія	197	15.3. Сутність заробітної плати в умовах ринкової економіки	199
15.2. Система доходів споживчого призначення	198	15.4. Національний рівень заробітної плати	200

15.5. Заробітна плата як об'єкт конкуренції на ринку праці	201	15.12. Доходи працівників колективних підприємств	209
15.6. Заробітна плата як форма розподілу за результатами праці	202	15.13. Доходи від індивідуальної трудової діяльності	210
15.7. Мінімальна заробітна плата	203	15.14. Доходи підприємців	210
15.8. Номінальна і реальна заробітна плата	204	15.15. Суспільні фонди споживання	211
15.9. Структура заробітної плати	205	Структура суспільних фондів споживання	212
15.10. Форми і системи заробітної плати	206	15.16. Рівень життя, його виміри	214
15.11. Тарифна система	206	<i>Проблемні завдання</i>	218
Нормативний метод утворення фонду заробітної плати	208	<i>Контрольні завдання</i>	219

Розділ 16

ФІНАНСИ, КРЕДИТ І ГРОШОВИЙ ОБІГ		221	
16.1. Фінанси як економічна категорія	221	16.9. Крива Лаффера	231
16.2. Система фінансових відносин в Україні	222	16.10. Податкова система України	232
16.3. Функції фінансів	223	16.11. Сутність і принципи утворення кредиту	233
16.4. Механізм дії фінансового стимулу	225	Види кредиту	234
16.5. Державний бюджет	227	16.12. Рух продуктивних кредитних ресурсів	235
16.6. Бюджетний дефіцит	228	16.13. Грошовий обіг	236
16.7. Сутність і функції податків	229	Кількість грошей в обігу	237
16.8. Види податків	230	<i>Проблемні завдання</i>	240
		<i>Контрольні завдання</i>	241

Розділ 17

МАКРОЕКОНОМІЧНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ. ЦИКЛІЧНІСТЬ ЕКОНОМІКИ. БЕЗРОБІТТЯ ТА ІНФЛЯЦІЯ		242	
17.1. Поняття «цикл». Середні й короткі цикли	242	17.7. Державна служба зайнятості	251
17.2. Оновлення основного капіталу	244	17.8. Сутність інфляції	253
17.3. Теорія «довгих хвиль» в економіці	245	17.9. Причини інфляції	254
17.4. Безробіття в умовах ринкової економіки	247	17.10. Способи вимірювання інфляції	255
17.5. Види безробіття	248	17.11. Види інфляції	256
Визначення рівня безробіття	249	17.12. Типи інфляції	258
17.6. Державні гарантії забезпечення зайнятості населення	250	17.13. Наслідки інфляції	259
		17.14. Антиінфляційна політика	260
		<i>Проблемні завдання</i>	262
		<i>Контрольні завдання</i>	262

Розділ 18

ДЕРЖАВА В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ		264	
18.1. Причини втручання держави в ринковий механізм	264	18.2. Функції держави в ринковій економіці	267

18.3. Методи державного впливу на ринкову економіку	268	Економічні (непрямі) методи регулювання	272
Адміністративні (прямі) методи регулювання	268	<i>Проблемні завдання</i>	274
		<i>Контрольні завдання</i>	276

Розділ 19

ПЕРЕХІДНА ЕКОНОМІКА: ОСНОВНІ РИСИ ТА ВИЗНАЧАЛЬНІ НАПРЯМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ 277

19.1. Перехідна економіка як об'єктивна закономірність	277	19.6. Структурна політика держави: цілі і напрями реалізації	294
19.2. Специфіка перехідної економіки в Україні	279	19.7. Чинники, які впливають на структурну перебудову в країнах із ринковою економікою	296
19.3. Роздержавлення як основа формування змішаної економіки	280	19.8. Умови та чинники, які впливають на структурну перебудову в постсоціалістичних країнах	298
19.4. Приватизація, її модель, напрями, етапи та наслідки	285	19.9. Концепція структурної політики в перехідний період	300
19.5. Державний сектор у перехідній економіці	290	<i>Проблемні завдання</i>	303
		<i>Контрольні завдання</i>	304

Розділ 20

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ 300

20.1. Феномен глобалізації	305	20.3. Україна в новій моделі світогосподарювання	313
20.2. Глобальна економіка. Її основні риси	308	<i>Проблемні завдання</i>	315
		<i>Контрольні завдання</i>	316

Список рекомендованої літератури 317

Іменний покажчик 319